

10 Sakägare

Sakägare är den som denna arbetsplan angår. Med ”angår” avses att planen måste beröra sakägaren direkt eller indirekt. Sakägaren kan även vara den som kan anses ha väsentligt intresse i saken. Väg-hållningsmyndighetens tolkning av sakägarkretsen återges i *Förteckning över sakägare* som ingår i arbetsplanen (se flik 1 i pärm 2).

Arbetsplanens *Förteckning över sakägare* är indelad i tre delar:

Del 1 Inom plan, innanför arbetsplanens utbredning (vägområdet). Direkt berörda. Fastigheter och samfälligheter berörda av markinträng. Innehavare av servitut, ledningsrätt, nyttjanderätt och andra rättigheter vars rätt påverkas direkt av markinträng.

Del 2 Utom plan, utanför arbetsplanens utbredning (vägområdet). Indirekt berörda. Fastigheter, samfälligheter, gemensamhetsanläggningar och rättighetsinnehavare som berörs av annat än markinträng t.ex. angränsar planområdet, anslutning (förändrad/stängd), indragning av allmän väg, emissioner (buller, föroreningar, vibrationer etc), parallell-/ägoväg. Eventuella jakt- och fiskevårdsområden samt bostads- och hyresrättsinnehavare.

Del 3 Övriga intressenter (myndigheter, lokala organ och sammanslutningar) vilkas verksamhetsområden berörs av vägförslaget.

Direkt berörda är de som har rättigheter inom vägområdet, dvs. tunnlar med dess skyddszon på

20 meter, inskränkt vägrätt för vägar och ledningar och vägar i ytläge. Vidare ingår de som har rättigheter som berörs av tillfällig nyttjanderätt.

Indirekt berörda omfattar de som inte är direkt berörda men vars rättigheter ligger inom ett område som definieras av att:

- varaktigt buller överskrider riktvärdet 55 dBA
- enskilda vägar berörs
- fastighet gränsar direkt till vägområdet
- fastighet ligger inom befintligt vägområde

Övriga intressenter finns bland de som Trafikverket haft kontinuerliga kontakter med under samrådsprocessen.

11 Samrådsredogörelse

Trafikverkets ambition har varit hög med målet att samrådet mer än väl ska uppfylla lagens krav. Samrådet, som pågått under hela arbetsplaneskedet fram till den 28 februari 2011, har därför skett på sätt som redovisas här i sammandrag. Samrådsredogörelsen som ingår i arbetsplanen och finns i pärm 1 innehåller en mer utförlig redovisning

Under arbetet med arbetsplanen har Trafikverket (tidigare Vägverket) löpande haft överläggningar med berörda kommuner, AB Storstockholms lokaltrafik (SL), statliga myndigheter samt andra intressenter (fastighetsföretag och andra företag utmed vägens sträckning, villaägarföreningar, bostadsrättsföreningar m.fl.). Under våren 2009 var den viktigaste frågan passagen på bro över eller i tunnel under Lambarfjärden vilket också påverkat väglinjen under Lovö. I arbetsplanen har tunnelalternativet valts vilket påverkar huvudlinjens sträckning.

I arbetsplanearbetet studerades de olika trafikplatserna speciellt och olika lösningar prövades i nära samråd med berörda kommuner och SL.

Upprättandet av arbetsplanen har föregåtts av samrådsmöten med allmänheten under tiden 5 oktober till 10 december 2009. Synpunkter från samrådet har tagits tillvara i arbetet med arbetsplanen och redovisas i samrådsredogörelsen. Samtidigt med mötena om arbetsplanen för allmänheten genomfördes möten om vattenverksamheten; särskild inbjudan skickades brevlades till berörda.

Samrådsredogörelsen beskriver samrådsaktiviteter och kommenterar inkomna synpunkter. Kapitel 6, *Ämnesvis grupperade synpunkter*, följer arbetsplanens struktur med avsnitt för *Hela linjen* respektive för delsträckorna 1-6.

Totalt har cirka 400 yttranden över förslaget till arbetsplan inkommit till Trafikverket (från 17 kommuner och kommunala samarbetsorgan, 29 statliga myndigheter, 88 organisationer och föreningar samt från 271 privatpersoner).

Där synpunkter inte kunnat tillgodoses har Trafikverket motiverat varför. I många fall gäller det åtgärder som bestäms i den fortsatta detaljprojekteringen eller i de miljöprovningar som görs av grundvattenbortledning och tillfällig hamnverksamhet.

12 Ord och begrepp

Juridiska, administrativa begrepp som sammanhänger med planeringsprocessen	
Arbetsplan	Det sista formella steget i planeringen av ett vägprojekt som visar i detalj var vägen ska gå och hur den kommer att se ut.
Barnkonsekvensanalys, BKA	Prövar vilka hänsyn som bör tas för barn och deras behov av att gå och resa till och från skolan och ta sig till fritidsaktiviteter.
Basprognos	se Trafikprognos.
Ekonomiska styrmedel	Åtgärder som kan komma ifråga för att styra trafikmängden på en viss väg är vägavgifter och trängselavgifter. Styrmedel för att påverka den totala trafikmängden kan även vara till exempel skatter på drivmedel.
Fastställelse	Trafikverket fastställer arbetsplanen. Beslutet kan överklagas till regeringen. Fastställd arbetsplan, som vunnit laga kraft, ger vägrätt d. v. s. rätt att mot ersättning nyttja den mark som behövs för vägen och även i övrigt i fastighetsägarens ställe bestämma över markens användning.
Fornlämning	Fornlämningar är lämningar efter människors verksamheter under forna tider. De ska ha tillkommit genom äldre tiders bruk och vara varaktigt övergivna. Alla fasta fornlämningar är skyddade enligt KML, det gäller både kända och okända fornlämningar både på land och i vatten.
Förstudie	Ett inledande steg i vägplaneringen som beskriver förhållanden i ett väg- eller järnvägsprojekt och där förutsättningarna lyfts fram. Resultatet är ett förstudiedokument. Efter samråd enligt väglagen beslutar Trafikverket om nästa steg i processen.
Huvudprognos	se Trafikprognos.
Kulturresevat	Värdefulla kulturpräglade landskap som skyddas av miljölagstiftningen. Ett kulturresevat kan omfatta byggnader, anläggningar, lämningar och marker men även sådana värden som består av verksamheter, kunskaper och traditioner kan hanteras inom ramen för kulturresevatets förvaltning. Regleras i 7 kap 9 § miljöbalken.
Miljöbalk, MB (1998:808)	Miljöbalken trädde i kraft 1 jan 1999 och är en samordnad miljölagstiftning för en hållbar utveckling. Miljöbalken innehåller övergripande hushållningsbestämmelser, bestämmelser om skydd av naturen, särskilda bestämmelser om vissa verksamheter mm.
Miljö kvalitetsnorm	Anger de föreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter. För utomhusluft finns miljö kvalitetsnormer för kvävedioxid och kväveoxider, kolmonoxid, svaveldioxid, bly, partiklar, bensen och ozon.
MKB,	Miljökonsekvensbeskrivning, ska enligt väglagen och miljöbalken upprättas för vägprojekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med en sådan MKB är att identifiera och beskriva vilka effekter och konsekvenser som en trafikled kan medföra för människor och miljö och verka för att så miljöanpassade lösningar som möjligt tas fram.
Natura 2000	Ett nätverk inom EU som verkar för att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Natura 2000 har kommit till med utgångspunkt från EU:s habitat- och fågeldirektiv. Bestämmelser om Natura 2000 finns främst i 7 kap. miljöbalken samt i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skyddet för Natura 2000-områdena varierar efter vilka värden, livsmiljöer och arter som ska bevaras.
Naturresevat	Sammanhängande värdefull natur som skyddas av miljölagstiftningen. Skyddet kan ha flera syften: att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov för friluftslivet. Regleras i 7 kap 4-8 §§ miljöbalken.
Nettonvärdeskvot	Ett mått på den samhällsekonomiska lönsamheten för ett projekt. Den totala nyttan minskas med kostnaden och resten divideras med den totala nyttan. Ju högre kvoten är, desto lönsamare är projektet. Om kvoten är negativ är projektet olönsamt.
Nollalternativ	Nollalternativet är ett referensalternativ som innebär att alla investeringar genomförs enligt den regionla utvecklingsplanen förutom ny vägförbindelse i Saltsjö-Mälarsnittet.
Plan- och bygglag, PBL (2010:900)	Lag som reglerar kommunal planläggning av mark, vatten och av byggande. Träder i kraft 2011-05-02.
Påverkansområde	Det område som kan tänkas påverkas av tunnelbygget genom grundvattensänkning.

Referenshastighet	Anger för vilken högsta hastigheten väg eller korsning ska anpassas.
Riksintresse	Riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken gäller bara områden med natur- och kulturvärden. Dessa områden anges direkt i lagen och har alltså beslutats av riksdagen. Övriga bevarande- och nyttjandeintressen preciseras i dialog mellan stat och kommun och redovisas i kommunernas översiktsplaner. Riksintressen kan vara bland annat orörda naturtillgångar, kulturhistoriska miljöer, energiförsörjning och kommunikationer. Riksintressen bevakas av länsstyrelsen och får inte skadas påtagligt av exempelvis nya byggprojekt.
Riktvärde	Riktvärden för miljö kvalitet anges av centrala myndigheter och kan vara fastställda av Riksdag/ Regering (till exempel för trafikbuller). Riktvärden är i sig ej rättsligt bindande utan är vägledande för bedömningar och beslut med hänsynstagande till lokala omständigheter.
RUFS	Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.
Sakägare	Den som en arbetsplan angår. Med "angår" avses att planen måste beröra sakägaren direkt eller indirekt. Även vara den som kan anses ha väsentligt intresse i saken kan vara sakägare.
Saltsjö-Mälarsnittet	Den östvästliga "linje" som bildas av Mälarens utlopp i Saltsjön och där landförbindelse saknas mellan de norra och södra delarna av staden och regionen utan måste överbryggas med broar eller tunnlar.
Samråd	Den process där verksamhetsutövaren informerar samt tar in skriftliga och muntliga synpunkter från myndigheter, sakägare och allmänheten.
Systemhandling	Handling som redovisar ett projekts funktion, utformning, tekniska lösningar, restriktioner och kostnader vid förverkligande.
Tillåtlighet	Regeringen prövar om ett stort väg- eller järnvägsprojekt är tillåtligt enligt kap 17 i miljöbalken (tillåtlighetsprövning). Generellt gäller att regeringens prövning ska vara allsidig och beakta allmänna samhällsaspekter.
Trafikant	Alla som vistas på en väg, dvs. även gående och kollektivtrafikresenärer.
Trafikprognos	Förutsägelser om trafikens omfattning vid prognosåret. Trafikverkets prognoser beräknas med hjälp av en trafikmodell som baserat på data om verkligt resande fastställt sannolikheter för att människor reser mellan olika områden och med olika färdstätt. I arbetsplanen finns en huvudprognos eller basprognos med en rad antaganden om framtida markanvändning, inkomster, bilinnehav, kollektivtrafikutbud, bränslekostnader, avgifter med flera variabler. Genom att ändra dessa variabler kan man förutom huvudprognosen också redovisa alternativa scenarion vilka sammantaget utgör en känslighetsanalys som kompletterar trafikprognosen.
Vardagsmedeldygn	Genomsnitt för vardagsdygn, måndag - fredag under ett år.
Väghållare	Den som är ansvarig för en väg och dess skötsel. Kan vara staten genom Trafikverket, kommun eller enskilda.
Vägorridor	Det utredningsområde inom vilket vägen beslutas gå.
Vägområde	Vägområdet utgörs av den eller det utrymme som tagits i anspråk för väganordning enligt väglagen.
Vägutredning	Utredning som ger underlag för val av vägorridor och trafikteknisk standard.
Världsarv	Ett kulturminne eller naturminne som är så värdefullt att det är angeläget för hela mänskligheten. Det är en plats, ort, miljö eller objekt som på ett alldeles unikt sätt vittnat om jordens och människans historia. FN-organisationen Unesco upprätthåller listan över världsarv, men det är medlemsländerna som tar fram förslag till vilka områden eller objekt som ska tas upp på världsarvslistan.
Årsmeldygn	Genomsnitt för alla dygn under ett år.
Tekniska begrepp som sammanhänger med vägen och vägbygget	
Additionskörfält	Ett tillkommande körfält som används för påfarter vid trafikplatser, jämför subtraktionskörfält.
AID	Automatic Incident Detection, är ett system som automatiskt upptäcker onormalt låga hastigheter som kan tyda på att något inträffat i en tunnel och rekommenderar förare som närmar sig att sänka hastigheten.
Arbetstunnel	Tunnel som byggs för att man ska kunna komma åt att bygga huvudtunnlarna från flera platser samtidigt och för in- och uttransport av massor, material och maskiner under byggtiden.
Avlufttorn/Frånluftstorn	Tar hand om den förorenade luften från en frånluftstation eller lufutbytesstation och blåser ut den på en höjd som gör att närområdet inte får besvär.

Avsättningsmagasin	Sedimenteringsmagasin för dagvatten under mark
Barriäreffekt	Betecknar olika typer av effekter som uppkommer av ett fysiskt eller visuellt hinder, till exempel en väg eller järnväg
Barriärelement	Betongkonstruktion längs nedre delen av trafiktunnels tunnelvägg med primärt syfte att skydda tunneln och underlätta för bilförare att behålla kontrollen över bilen vid kollision mot tunnelvägg.
Belagd väg	Väg som inte är grusväg.
Beläggning	Beläggning på väg kan vara asfalt eller betong.
Bergtäckning	Avståndet mellan bergytan vid mark ner till tunneltaket.
Byggskede	Byggskedet omfattar bergarbeten, byggandet av betongkonstruktioner(tunnlar, tråg, broar, stödmurar etc och vägbyggnad samt alla övriga arbeten för en komplett färdiga trafikplatser och huvudtunnel. Byggskedet övergår i driftskede när trafikleden tas i drift.
CTS, Centralt Tekniskt System	Ett avancerat och integrerat datorsystem för att styra tekniska system från trafikledningscentralen Trafik Stockholm.
Dagvattendamm	Öppna dammar ovan mark som anläggs för att fördröja och rena dagvatten.
dB(A)	Ljudstyrka, mäts i decibel. För att med ett enda måttal beskriva upplevd ljudstyrka, görs en vägning inom olika frekvensområden, s k A-vägning där enheten betecknas dB(A). Skalan är logaritmisk.
Dekanteringstömning	Tömning från ytan så att tyngre partiklar som sjunkit till botten inte kommer med.
Detektion	Upptäckt av trafikelement
Driftskede	Inträder när en anläggning tagits i drift och trafiken släppts på.
Dränvatten	Vatten i mark som avleds genom dränering. I planerade tunnlar kommer dränvatten att separeras från tunnelavloppsvattnet och avleds separat i ledningar till dagvattenledningar eller diken.
ELDU	Eldriftutrymmen är rum för ställverk och transformatorer, belysning, tele, styrning, övervakning och kommunikation.
Etableringsyta	Ett område som behövs för tillfällig uppställning av bodar, arbetsredskap, byggmaterial och lagring av krossad sten. Etableringsytor återställs när ett bygge är klart.
Farligt gods	Fraktgods som kan orsaka till exempel brand, explosion, förgiftning eller radioaktivt utsläpp.
Friskluftsintag	Ventilationsschakt för eldriftsutrymme.
Förinjektering	se Injektering
Gestaltningbelysning	Har inte som primär uppgift att ge tillräckligt ljus utan används för estetiska syften eller för att ge orientering.
Haveriskydd	Skyddar dagvattensystemet från oönskade vätskor som vid olyckor kan rinna ut över vägbanan, t ex bensin och olja.
Injektering	Metod att täta berg vid bergtunnelbygge genom att en vanligtvis cementbaserad lösning under tryck sprutas in ett borrhål och på så sätt fyller upp spricksystemet. När cementen brunnit har hålrummen krympt och vattengenomsläppligheten minskat. Förinjektering görs innan för att grundvatten inte ska läcka in i tunneln. Om man inte uppnår tillräcklig tätningseffekt kan man efterinjektera med s.k. fintättningsmedel. Man kan också injektera berg under spont eller under sidorna på en färdig betongkonstruktion för att minska inflödet av grundvatten, s.k. ridåinjektering.
Injekteringsmedel	Den vätska som berget injekteras med.
Inre vägren	Vägren närmast mittbarriär eller mittfält på motorväg.
KC-pelare	Kalkcementpelare. Djupstabiliseringsmetod för kohesionsjord med inblandning av kalk och cement. Används bl.a. för att minska sättningar och att öka stabiliteten för exempelvis väg- och järnvägsbankar, djupa schakter och ledningsgravar.
Konkav radie	I vägbyggnadssammanhang den linje som projekteras för att passera en sänka
Konvex radie	I vägbyggnadssammanhang den linje som projekteras för att passera ett krön
Lining	Inklädning av en tunnels insida med en tät och bärande konstruktion.

Luftutbytesstation,	För att erhålla en godtagbar miljö i tunneln anordnas tre luftutbytesstationer i varje körriktning i tunneln mellan Kungens kurva och Hjulsta. Varje luftutbytesstation består av (sett i trafikriktningen) först tre stycken frånluftsstationer, följt av tre stycken tilluftstationer. På marknivån finns för varje luftutbytesstation ett gemensamt avluftstorn och ett gemensamt uteluftintag.
Länshållningsvatten	Det vatten som uppkommer i arbetschakt och tunnlar genom tillrinnande dag- och grundvatten under byggtiden. Detta vatten kan vara mer eller mindre förorenat av olika ämnen från arbetsplatsen och måste renas innan det förs till reningsverk eller recipient.
MCS	Motorway Control System - samlingsnamn på trafikalt styr- och övervakningssystem som bland annat omfattar körfältssignaler, trafikdetektorer och styrsystem.
MTM	Motorway Traffic Management. MTM-2 kallas den standard för trafikstyrning som idag är antagen av Trafikverket.
Olyckskvot	Antal olyckor dividerat med trafikarbetet (axelparkilometer och år).
Oskyddad trafikant	Gående, cyklister och trafikanter på mopeder och motorcyklar
Pegel	En vattenståndmätare som kan finnas i sjöar eller hav.
Processvatten	Vatten som tillförs utifrån under byggskedet för att användas på arbetsplatsen vid berg- och betongarbeten.
Påle	Avlångt konstruktionselement avsett att överföra en belastning till djupare liggande lager i jord eller till berg.
Pålning	Neddrivning av pålelement.
Ramp	För gång- eller fordonstrafik avsedd förbindelse mellan två plan i en trafikaneläggning.
Referenshastighet	Den högsta hastighet för vilken en väg eller korsning ska utformas för att vara trafiksäker. Referenshastigheten används bl.a. för att bestämma stoppsikt och siktområde i korsningar, minimiradier i horisontal- och vertikalkurvor samt möjliga korsningstyper och avstånd mellan korsningar.
Resenär	En trafikant som använder sig av ett fordon.
Räcke	Skyddsanordning utanför vägren eller i vägmitt för att minska konsekvenserna av en avåkning.
Siktlängd	Den sträcka som en förare har sikt på en väg eller i en tunnel. Trafikverket har särskilda normer för siktlängd i t.ex. korsningar där trafiksäkerheten fordrar att en förare har särskilt god sikt.
Siktspängning	För att skapa god siktlängd i en vägtunnel med kurva kan man behöva spränga så att tunneln blir bredare än själva körbanan.
Simulering	Vid trafikplanering analyseras framtida trafikflöden - deras kapacitet, framkomlighet och miljö - genom att i matematiska modeller spegla beteendet av individuella fordon (mikrosimulering) eller grupper av fordon (mesosimulering).
Skevning	Även dosering eller bankning. Vägbanans lutning i en kurva.
Skyddszon	Runt tunneln föreskrivas en skyddszon. Syftet med skyddet är att säkra tunnelns hållfasthet och tätning. För framtida åtgärder inom skyddszonen kommer tillstånd att krävas av vägghållningsmyndigheten. Skyddszon är 20 m generellt med undantag för bussramper i Skärholmen där den är 15 m och arbetstunnlar där den är 10 m. Arbetstunnel vid Sättra, som kommer att användas under driftskedet, har dock skyddszon på 20 m.
Släckvatten/Brandvatten	Vatten som används vid släckning av bränder. Använt vatten är i regel förorenat och benämns som förorenat släckvatten eller förorenat brandvatten.
Spont	Tillfällig eller permanent stödkonstruktion, vanligtvis av stål, betong eller trä som används för att ta upp jordtryck vid schaktningsarbeten t.ex. för betongtunnlar eller tunnelpåfarter. Stålspont drivs ned i marken med en maskindriven hydraulhammare. Med tätspont menas att spontplankorna hakar i varandra för minsta möjliga glipor.
Standard	I vägbyggnadssammanhang finns tre standardnivåer, god standard, mindre god och låg standard. Vid nybyggnad tillämpas normalt god standard
Stomljud	Ljud i byggnader som uppkommer genom att vibrationer från exempelvis bergborrning eller sprängning forplantas från berget till byggnader.
Subtraktionskörfält	Ett avgående körfält som används för avfarter vid trafikplatser, jämför additionskörfält.

TDK-platser	Platser för tele, data och kommunikation. Rymmer lokala styrsystem som bl.a. styr trafiksignaler.
Teknikutrymme	Olika typer av utrymnen som behövs för tunnelns drift: pumpstationer, utjämningsmagasin, eldriftsutrymnen (ELDU) och luftutbytesstationer. Förläggs under mark i berg.
Tillfartstunnel	Tunnel för att nå underjordisk arbetsplats, se även arbetstunnel.
Trafikarbete	Ett mått på den totala trafiken i ett område under en viss tidsrymd. Trafikarbetet mäts i fordonskilometer eller fordonstimmar
Trafikplats	En planskild vägkorsning inklusive dess ramper
Tryckstegringsanordning	Pumpanordning som höjer trycket i vattenledningssystemet
Trågkonstruktion	Betongkonstruktion med vattentäta väggar och golv som byggs när vägen går i skärning under grundvattennivån.
TUS	Trafikutrustningsstyrsystem. Styr all trafikutrustning som inte styrs från tunnelns lokala styrsystem (PCMS).
Tvärfall	Anger en vägbanas lutning i sidled och presenteras i enheten procent (%). Tvärfallets huvudsyfte är att leda bort ytvatten och slask. Rätt utformade tvärfall i kurvor minskar dessutom farliga sidkrafter vid kurvtagning, och kallas då skevning eller dosering.
VA	Sammanfattande benämning för vattenförsörjning och avlopp.
VA-station	Anläggning där tunnelavlopps vatten samlas in och renas.
Vattenanslutningskammare	Konstruktion för anslutning mot vattennät med annan huvudman och med utrustning för avstängning och återströmningsskydd.
Vilplan	Horisontella avsnitt (maximal längslutning 2 %) på en gångväg som byggs för att underlätta branta avsnitt. Maximala längslutningar i närhet till vägkorsning.
VMS-skyltar	Variable Message Sign, har varierande signaler för varning, hastighetssänkning och eventuella körfältavstängningar. VMS är samlingsnamn för olika typer av variabla skyltar som exempelvis körfältsskyltar (KFS), Variabel vägvisningsskylt (VDS), Tunnelinformationsskylt (TIS) och Tunnelentréskytt (TES). Dessa kan vara utformade som LED skyltar eller prismaskyltar.
Väggeometri	Väggeometri är den kombination av geometriska element i plan och profil, som definierar vägens/gatans läge i omgivningen. Råd och anvisningar finns i Vägars och gators utformning, VGU.
Väginformatik	Ett samlingsbegrepp för användning av informationsteknik för att uppnå en säkrare och effektivare trafik. Informationsteknik kan användas både av trafikledning och av trafikanter som kan få aktuell information i sina datorer, mobiltelefoner eller på skyltar med varierande budskap.
Vägkorridor	Det utrymme inom vilket en väg är möjlig att dra. När ett vägprojekt inleds kan en vägkorridor alltså vara ganska bred. I arbetsplaneskedet smalnar korridoren alltmer tills den bästa vägsträckningen fastställs.
Yttre vägren	Den högra vägrenen vid en dubbelriktad väg eller motorväg.
Begrepp som rör miljö, natur och geologi	
Biotop, biotoptyp	En naturtyp med relativt enhetlig karaktär, struktur och vegetation, till exempel en äng, ekhage eller insjö.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regn- och smältvatten från exempelvis vägar, tak eller gårdar.
Emissioner	Utsläpp av ofta miljöfarliga ämnen i miljön.
Energibrunn	En bergborrad brunn som utnyttjar berggrunden som värmekälla.
Finmo	Också kallad silt. En finkornig jordart som ofta bildats i långsamt strömmande vatten.
Grundvatten	Grundvatten är vatten över atmosfärstryck som helt fyller hålrum och sprickor både i jord och i berg. I jorden rör sig grundvattnet i hålrum mellan jordpartiklarna. Grundvatten i berg finns i sprickor och mellan sprickorna anses bergmassan vara tät.
Grundvattenmagasin	En avgränsad del av ett vattengenomläppligt jordlager. Även berggrundens vattengenomläppliga spricksystem brukar kallas för ett (berg-) grundvattenmagasin.
Grundvattennivå	Nivå vid vilken grundvattnets portryck är lika med rådande atmosfärstryck.
Hydraulisk konduktivitet	Ett mått på jordlagrets förmåga att släppa igenom vatten.
Immissioner	Störningar som uppstår vid emission av föroreningar men även buller, vibrationer etc.

Incident	Händelser på vägar t.ex. olyckor, kollisioner, spilld last eller fordonshaveri.
Infiltration	Innebär att vatten tillförs på konstgjord väg - utöver naturlig tillrinning - för att förhindra sänkning av grundvattennivåer.
Kalkstabilisering	Djupstabiliseringsmetod för kohesionsjord med endast kalk som inblandningsmedel.
Koldioxid, CO ₂	Ämne som bildas vid förbränning. Koldioxid är en så kallad växthusgas som påverkar jordens värmeutstrålning. Ökade halter av koldioxid i atmosfären leder till varmare klimat.
Krosszon/Svaghetszon	Ett område eller stråk med krossat berg, orsakat av kraftig deformation.
Lakvatten	Ett vatten som passerar genom deponier och där blir anrikat på olika ämnen till exempel tungmetaller, näringsämnen och organiska ämnen. Lakvatten är ofta förorenat och/eller försurat.
Markavvattningsföretag	Avledning av vatten för att öka markens lämplighet för något ändamål (torrläggning, dikning eller täckdikning)
Morän	Jordart karakteriserad av övervägande dåligt sorterat berg- och jordmaterial som transporterats och avlagrats av glaciär eller inlandsis.
Postglacial	Något som uppstått efter istiden.
Pumpsump	Utrymme i en pumpstation varifrån vattnet pumpas ut.
Recipient	Mottagare. Används främst om sjöar och vattendrag som får ta emot utsläpp.
Sediment	Okonsoliderat bergmaterial, jordmaterial, pyroklastiskt material eller kemiskt och biokemiskt utfällt material som avsatts ur vatten, luft eller is.
Sedimentering, sedimentation	En metod att rena vatten genom att man låter vattnet passera en basäng där medföljande particklar sjunker ner till botten där de kan samlas upp.
Svallning	Vågors och strandströmmars bortsköljning av finare material i jord. Svallning medför ibland omlagring av materialet.
Sättning, sättningsrörelse	Konsolidering (deformation) av jordlagren genom volymminskning genom vattenutpressning. Primär konsolidering avser den hydrodynamiskt fördröjda delen av volymminskningen. Med sekundär konsolidering avses volymminskning genom krypning i "jordskelettet".
Tryckbank	Utläggning av massor (som motvikt) vid sidan av exempelvis en vägbank för att öka vägbankens bärförmåga och att minska risken för stabilitetsbrott.
Utjämningsmagasin	Magsin för uppsamling av vätskevolym, i första hand dagvatten. Flödet utjämnas genom reglering av utflödet från magasinet.
Ytvatten	Vatten i sjöar och vattendrag med undantag för havsvatten. Ytvatten kan, liksom grundvatten, användas som vattentäkter för dricksvatten.

13 Underlagsrapporter

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2001 (RUFSS 2001). Regionplane- och trafikkontoret Stockholms Läns Landsting 2002.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2010 (RUFSS 2010). Regionplane- och trafikkontoret Stockholms Läns Landsting, antagen i maj 2010.

E4 Förbifart Stockholm, Arbetsplan, Miljökonsekvensbeskrivning, Trafikverket maj 2011.

E4 Förbifart Stockholm, Systemhandling, Trafikverket, oktober 2010. Se Appendix, Beskrivning Hela linjen. Innehållsförteckning Systemhandling.

E4 Förbifart Stockholm, Samrådsunderlag, PM Trafikprognos, Trafikverket september 2009

Väghållningsmyndigheten
Trafikverket Region Stockholm

Riggert Anderson

14 Bilagor

Bilaga 1

Skadeförebyggande åtgärder som genomförs

Bilaga 2

Kommunala planer som berörs

Bilaga 3

Beaktande av villkor i beslutet om tillåtlighet

Bilaga 4

Ställningstagande avseende lokalisering av hamnar

Trafikverket, 172 90 Sundbyberg, Besöksadress: Sundbybergsvägen 1, Solna
Telefon : 0771-921 921, Texttelefon: 0243-795 90

www.trafikverket.se